5 bani exemplarul. - Anul XXXII. - N-rul 280 — 6 PAGINI — ICGB — Sâmbătă 11 Octombrie 1914

ABONAMENTE
ROMÂNIA: Lei 4.65 / 9.15 / 18.— — STRĂINĂTATE: 3 luni Lei 10.- / 6 luni 20.- / Un an 40.-

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGĂ
TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE

ANUNCIURI
PAGINA III
Linia corp. 7 Bani 50
Idem pag. IV „ 40
Inserţii şi reclame 3,50 linia
Anunturi sau informatiuni mortuare după mărime dela 60–150 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

Redacţia şi Administraţia: — Bucureşti — 11, Brezoianu, 11

Sus inimile!

Trecem prin vremuri, când este o adevărată nenorocire, ca să se mai găsească oameni politici cari să mai fie preocupaţi de interese de partide orî de cariere politice.

Un războiu ca cel de azî când harta întregei Europe se poate schimba, este una din acele crize istorice care n'are pereche în viaţa istorică a românismului, decât ceasul în care Împăratul Trajan a hotărît să înfiinţeze o nouă provincie romană între Dunăre, Tisa şi Nistru.

A mai fost o clipă de viaţă unitară în istoria neamului românesc: a fost vremea lui Mihaî Viteazul.

Ucisă la Turda, odată cu eroul muntean, ideea naţională n'a renăscut de cât la începutul secolului al 19-lea.

Dar de atunci şi până acum două luni, ideea naţională părea un vis, avea perspective atât de îndepărtate în cât oamenii practici nici nu îndrăzneau să se gândească la mijloacele de execuţiune.

A venit anul 1913.

Campania din 1913, campanie pe care conştiinţa românească a înţeles că ţara a făcut'o în contra voinţei Austriei, a fost prima flacără a redeşteptărei ideei dătătoare de viaţă.

Poporul român, mai inimos şi mai prevăzător chiar de cât conducătorii lui politici, când a alergat cu atâta entuziasm sub steag la 1913, n'a făcut'o numaî cu scopul de a lua Dobrica orî Balcic, dar cu credinţa că în drumul peste Carpaţi era nevoe de o haltă peste Dunăre. Poporul înţelesese că în 1913, braţul ridicat în contra Serbiei pornea dela Viena şi din această convingere a eşit avântul lui.

Şi, oamenii politici cari erau atunci în fruntea răspunderilor, n'aû putut uita că atunci, la 1913, n'a fost regiment românesc în care soldaţii să nu întrebe: „Dar în contra ungurilor când plecăm?" Şi tot aşa n'a fost atunci sat în toată Ungaria românească în care românii să nu se fi uitat în zare ca să vadă venind curcanii ilustraţi de gloria peste Dunăre.

Este indiferent dacă concepţia poporului era dreaptă saû nu, după cum este indiferent dacă visurile lui s'ar fi putut realiza mai lesne rămânând prieteni cu bulgarii. Fapt e că poporul român mergând la războiu în 1913 a crezut că a şi făcut începutul bătăliei contra ungurilor.

Dar oamenii cu răspundere şi mai practici tot nu vedeau încă ceasul mântuirei. Desigur mulţi l'aû nădăjduit, dar n'aû îndrăznit să crcadă în bătăile inimei lor.

Dar acum vremuri noui au sosit.

Avem azî norocul să se prezinte posibilitatea desfacerei măcar parţiale a acelei Împărăţii, care stăpâneşte pe cei mai mulţi dintre românii subjugaţi şi îi tratează cu răutate şi dispreţ. Avem azî norocul ca Austria să fie în războiu nu numaî cu Rusia, dar în războiu cu naţiunile cele mai civilizate din lume, aşa în cât România să n'aibă să aleagă între cei doi vecini, dar să poată, urmărind ideea împlinirei idealului ei naţional, să fie şi de partea civilizaţiei, libertăţei şi progresului.

Asemenea ceas istoric nu mai vine a doua oară. Asemenea împrejurări nu se mai repetă.

Şi e o vină gravă să stai azî cu ochii pe telegrame ca să vezi în cotro oscilează victoria, pentru ca să ştii unde este inima Românieî şi unde trebue să fie braţul ei. Un individ poate să fie laş, un popor laş n'are raţiune de a fi.

Am spus'o şi altă dată: nu e vorba ca România să ştie azî dela ce învingător are să câştige ceva. E vorba să simtă şi să înţelcagă ce-i dictează condiţiile existenţei ei şi să-şi aleagă ceasul în care braţul ei va putea lovi cu mai multă izbândă în vrăjmaşul secular.

Iată de ce, ţara are dreptul să ceară azî dela oamenii ei politici să nu măsoare împrejurările cari vin la distanţe de vacuri, cu formulele de toate zilele şi cu combinaţiunile din vremurile normale.

Partidele şi oamenii politici sunt în slujba ţăreî. Această concepţie a făcut şi pe primul ministru al Italieî, în discursul din urmă ce l'a rostit, să spue, vorbind de datoria cârmuitorilor politici:

„Trebue ca îndrăzneala lor să nu rezide în vorbe răsunătoare dar în fapte temeinice. Trebue ca sufletul lor să fie curat, lipsit de orice prejudecată şi de orice idee preconceputâ, să nu fie îndemnaţi de nicî un alt sentiment în afară de devotamentul lor luminat, nemărginit, nestrămutat către Patrie. Trebue ca eî să se închine cu tot dinadinsul intereselor supreme, categorice, poruncitoare ale Italieî".

In aceste vremurî mreaţă, România vrea ca oamenii ei politicî să crească, să se înalţe iar nu să se cocoşeze mai mult chiar de cât în vremurile normale.

Ţara vrea ca oamenii ei politicî să se închine azî, după cum atât de admirabil o spune, d. Salandra:

„Să se închine cu tot dinadinsul intereselor supreme, categorice, poruncitoare ale Românieî".

Răniţî germanî îngrijiţî la primăria din Varreddes

SCENE DIN MARELE RĂZBOIU

CUM MOR SPIONII

Luigi Barzini, corespondentul ziarului „Corriere della Sera"; Bettini, corespondentul ziarului „Gaulois"; d'Abro şi Camp, proprietarul şi şoferul automobilului ce-l purta prin Franţa, aû fost arestaţi, de un ofiţer de cavalerie, în drumul spre Reims.

Bănuiţi ca spioni, aû fost duşi din localitate în localitate, până ce ajunseră, în puterea nopţii, într'un sat al cărui nume nu-l ştiû. Acolo era instalată autoritatea militară superioară care avea să limpezească situaţia lor şi să le decidă soarta.

După ce petrecură restul nopţii întinşî pe pae într'un grajd, în tovărăşia unor vacî care-şi rumegaû paşnice mâncarea, a doua zi de dimineaţă fură mutaţi într'o odaie, consideraţi fiind ca prizonieri de seamă. Acolo, prevotul, temnicer bine crescut, îi poftì la dânsul să ia cafeaua cu lapte împreună.

Îi trecu mai întâî în registrul închisîlor însemnându-le cu grijă, numele, vârsta, profesiunea şi celelalte, şi apoî le vorbi astfel-:

„Ce să facem, trebue să fim severî! E dandana mare p'aci pe la noî. Ne înconjoară spionii pretutindeni. Am împuşcat treî chiar erî de dimineaţă, aicî. Printre eî era şi o femee. Eû sunt gialatul, prezidez consiliul de războî, dispuî execuţiunea, şi mergem repede. La orele 8 aû fost condamnaţi; la 8 şi jumătate eraû şi îngropaţi.

„Viaţa omenească este eftină în aceste momente. Pentru nimica toată, odată te pomeneştî pus în faţa a opt puştî întinse spre tine. Când zecimî de miî de cetăţenî cad pe câmpiî de bătae, cine să se mai codească să nu supue la aceeaşî soartă pe un om bănuit? Nu e vreme să se cerceteze cu de-amănuntul inocenţa saû vina. Este vorba de salvarea armateî.

„Şi apoî bănuiala întârâtă duşmănia, iar duşmănia îşî face numaî decât convingerea; şi e d'ajuns atâta. Spionajul lasă urme puţine, probele se pot aduna cu greu, e de prisos să le mai căutăm. Cerându-le probele de nevinovăţie, spioniî ne-ar scăpa din mâinî. De o parte e viaţa unuî om, de alta e poate viaţa ţăriî întregî; nu putem sta în nehotărîre. Fiind în îndoială, bănuitul e osândit. Sângele săû se pierde în puhoiul vărsat de războî.

„Când cineva e arătat ca spion e ca şi mort. Curtea marţială nu e tribunal, ci este armă. Nu dă dreptatea cui o are, ci apără oştirea de cursele întinse în jurul eî. Spulberă ca o mitralieză tot ce i se pare duşman.

„In tragedia continuă în care ne aflăm, sufletul se deprinde cu groaza, se împietreşte. Moartea nu mai sperit pe nimenî; stă mereû alături cu noî; fiecare o aşteaptă. Condamnaţiî nu se mai revoltă în sufletul lor; nu mai cer milă saû iertare; nu mai plâng. Când îşî citesc sentinţa în ochiî judecătorilor, nu se mai apără; tac resemnaţi. Să moră este acuma un incident comun. Sunt părţi din ţară în care viaţa pare o escepţiune. Te obicinueştî cu ideea ca să deviî cadavru. Sufletele cele mai simple se întăresc c'un stoicism inconştient. Şi spioniî se duc la execuţiune cu liniştea condamnaţilor din vremurile Teroareî.

„Dintre executaţiî de erî, şi femeea a fost tot atât de tare ca şi tovarăşiî eî. Aceştia pretindeaû că sunt francezî, aşa păreaû să fie şi poate chiar că şi eraû. Unul dintr'înşiî avea în buzunar 240 de francî.

— „Doresc — îmî zise el — ca jumătate din suma aceasta să fie dată jandarmilor cari m'aû arestat, iar cealaltă jumătate soldaţilor cari mă vor împuşca.

— „Nu se poate, i-am observat cu blândeţe, zise prevotul. După condamnare nu mai suntem severî. Jandarmiî nu pot să primească nimic, şi ar fi imoral ca soldaţiî executorî să fie plătiţi de victima lor. Dar să facem altceva. Voiû chema pe popa din sat, căruia d-ta să-î daî banii pentru săraci, dacă vreî.

„Preotul sosi după cinci minute, şi condamnatul, dându-i banii, îî zise:

— „E pentru răniţî.

— „Pentru cari răniţî, întrebă popa, pentru francezî orî pentru nemţî?

„Iar condamnatul, cu liniştea aceluia care sta să treacă peste pragul uneî existenţe dincolo de care nu mai sunt deosebiri, răspunse:

— „Pentru toţî răniţiî, fie nemţî, fie francezî.

„Celălalt osândit, care asista tăcut la această scenă, se întoarse sfios şi zise şi el:

— „Părinte, am şi eû 60 de leî; te rog primeşte-î pentru acelaşî scop.

„Şi-î dete banii.

„Duşî la moarte, aci la spatele caseî, nu primirâ să li se lege ochiî. Chiar şi femeea, vru şi ea să vadă puştile care o luaû la ochî şi aşteptă gloanţele omoritoare cu faţa senină.

„Pătaţi, poate, de cel mai urât delict, îşî ispăşiră vina cu o lealitate de soldaţi".

*

Aci se isprăveşte povestirea unuî incident din arestarea luî Barzini şi a tovarişilor săî.

Corespondentul italian nu ne spune însă cum a fost cafeaua cu lapte la care i-a poftit amabilul prevot şi ce impresiune le-a lăsat politicoasa şi încurajatoarea luî conversaţiune.

Rusii evacuează întreaga Bucovină

— Amănunte asupra evacuărei Cernăuţilor —

Ancheta noastră la frontiera austro-română

Dorohoî, 8 Octombrie

Aproape întreaga Bucovina, ocupată până acum de trupele ruseştî, este azî din noû în mâinile austriacilor.

Iată, într'un cuvânt, rezultatul ancheteî pe care am făcut-o erî seară şi azî dimineaţă la Mamornita, punctul nostru de frontieră la graniţa austro-română.

D-l Dobias, şeful poliţieî vămeî Mamornita, cu care am avut o lungă convorbire, îmediat ce am sosit la frontieră, mi-a comunicat o serie de amănunte interesante cu privire la evenimentele cari aû precedat evacuarea Cernăuţilor de către ruşî.

Patrule de miliţieni austriacî (landsturm) aû provocat în ultimele zile mai multe ciocnirî cu trupele ruseştî din diferite localităţi bucovinene ocupate de ruşî.

Incet-încet trupele ruseştî aû evacuat diverse localităţi pe cari le ocupaseră până acum în Bucovina. Imediat trupele austriace reocupaû acele localităţi.

Aşa a fost la Siret, localitate bucovineană din apropierea Mihăileniloг. După câteva ciocnirî, trupele ruseştî aû evacuat Siretul. Acelaş lucru a fost la Tărăşeni.

O altă ciocnire a fost la Franzenthal, nu departe de frontiera noastră.

La Cernăuţi lucrurile aû decurs în chipul următor:

Aci nu se găseaû nicî odată trupe ruseştî de apărare propriû zise. Toate trupele cari veneaû din Bucovina, se opreaû în cantonament 12 saû 24 ore la Cernăuţi, după care apoî plecaû înainte spre Galiţia.

Osebit de aceasta numărul total al soldaţilor ruşî la Cernăuţi n'a trecut nicî odată de 500.

In ultimele zile a venit vestea că puternice trupe ungare din Transilvania vin spre Bucovina pentru a coopera cu trupele austriace. In realitate însă n'aû venit de cât trupe de miliţieni compuse din unguri şi din săcuî.

Erî, când aceste trupe urmaû să se apropie de Cernăuţi, trupele ruseştî cari se găseaû acolo, aû evacuat oraşul. Nu s'a dat absolut nicî o luptă.

Fantul s'a petrecut după amiazî.

Populaţia austriacă din Cernăuţi, la vestea că se apropie de oraş trupe austro-ungare, a fost cuprinsă de o mare bucurie. Cernăuţenii s'aû îndreptat în corpore şi cu muzica în frunte spre bariera către Storojineţ, pe unde aveaû să intre trupele liberatoare. S'aû făcut acestor trupe o entuziastă manifestaţie de simpatie. Aû fraternizat soldaţii cu civiliî.

*

Trupele ruseştî cari aû evacuat Cernăuţiî şi celelalte localităţi bucovinene, s'aû îndreptat spre Sadagura, urmând ca de acolo să ia direcţiunea spre Galiţia şi Polonia, unde, după cum se ştie continuă luptele.

Se atribue chiar o explicaţie strategică faptuluî evacuărei Bucovineî de către trupele ruseştî. Se spune anume că pe frontul de bătae din Galiţia şi din Polonia unde se daû lupte din cele mai crâncene, aû fost aduse în ultimele zile forţe colosale ruseştî şi s'a simţit necesitate şi de trupele ruseştî din Bucovina, fapt care a determinat evacuarea tuturor oraşelor ocupate.

O persoană din Bucovina sosită la Mamorinţa, în momentul când mă găseam acolo, a adus vestea că erî aû sosit din Rusia şi s'aû îndreptat spre Galiţia numeroase forţe compuse din ruşî de la Don.

*

Guvernatorul rus Evreinov şi primarul Cernăuţilor, dr. Temistocle Bocancea, după cum v'am telegrafiat, aû părăsit de asemenea oraşul erî după amiazî. puţin timp înainte de intrarea trupelor austriace şi ungureştî la Cernăuţi.

Seara d-lor aû ajuns la Nouă-Suliţa-austriacă. Aci aû fost găzduiţi de marele proprietar Krauss, unde aû petrecut noaptea.

Probabil că vor pleca în Rusia.

*

Inainte de a părăsi Mamornita, am avut prilejul să staû de vorbă cu un refugiat din Cuciurmare (Bucovina).

El mi-a comunicat că trupele ungureştî intrate în Bucovina s'aû dedat la excese faţă de o parte a populaţieî bănuită că fraterniza cu ruşiî.

Din această cauză mulţi aû fugit din Bucovina şi aû venit până la graniţa Românieî, cerând să fie lăsaţi a intra în ţară.

Bruno

Recolta porumbului pe 1914

(Evaluaţiune preliminară)

Cultura porumbuluî ocupă în România în anul de faţă o întindere de 2.065.285 hectare, din care 790.528 pe şesurile Dunăreî; 532478 ha. pe şesurile Siretuluî şi Prutuluî şi restul în judeţele de munte şi în Dobrogea. Aceastâ suprafaţă este cu aproape 100.000 hectare mai mică decât în 1913, cu toate că s'aû adăogat 25.000 hectare, cultivate cu porumb în judeţele din Dobrogea-Nouă. Cauza acesteî reduceri este extensiunea culturiî grâuluî, care în anul 1914 a trecut peste 2.100.000 hectare.

Pentru a se obţine mai din vreme date asupra recolteî porumbuluî, s'aû făcut cercetărî pe lângă mariî agricultorî din toată ţara. Din cele 2712 răspunsurî primite în această privinţă, rezultă că recolta porumbuluî este ceva mai presus de mijlocie. Statistica agricolă pe ultimiî 5 anî arată ca producţiunea mijlocie este de 16,5 hectolitri la hectar; anul acesta ea se poate evalua între 17 şi 17.5 hectolitri.

Recolta totală a ţăriî se estimează între 35 şi 36 milioane hectolitri, din care peste 14 milioane în judeţele de pe şesurile Dunăriî; aproape 10 milioane pe şesurile Siretuluî şi Prutuluî şi restul în celelalte judeţe.

Producţiunea mijlocie la hectar se arată a fi mai bună în judeţele de pe marginea Dunăriî: Ialomiţa, Vlaşca, Brăila, Ilfov, Teleorman, precum şi în cele de pe şesurile Siretuluî şi Prutuluî, adică tocmaî în părţile unde cultura pământuluî ia o mai mare extensiune.

In genere calitatea porumbuluî din anul acesta se prezintă bine, atât în regiunile de câmp cât şi acolo unde s'aû semănat varietăţi timpuriî.

Faţă de anul 1913, recolta anuluî de faţă va fi probabil mai mică cu aproape 5 milioane hectolitri. Anul trecut cultura acesteî cereale s'a întins pe 2.146.971 hectare şi a dat o producţiune de 18,8 hectolitri la hectar.

Recolta mijlocie de porumb, după statisticile ultimilor 5 anî, se socoteşte în total la 35.400.000 hectolitri. Exportul ţăriî, care neapărat depinde de recolta fiecăruî an, este în medie de 100.000 vagoane, reprezintând 13 milioane hectolitri.

Din aforismele lui Napoleon I asupra războiului

Cu mândrie îndreptăţită adoră francezii pe împăratul Napoleon cel mare, ca pe cel mai genial general şi bărbat de stat al poporuluî lor.

Credem nemerit a reîmprospăta câteva din aforismele sale:

— Forţa morală decide mai mult victoria decât numărul.

— Intr'o ţară cuceritâ bunătatea nu este umanitarism.

— Dacă cineva este stăpânit de omenie şi numaî de omenie, nu trebue să poarte războî. Nu cunosc războî cu apă de florî.

— Francezii vor ca să li se facă curte.

— Parisul dă legî Franţeî.

— Parisul este Franţa

— Sunt cabinete pentru cari nimic nu este sfânt.

— Dintre toate Puterile cea mai de temut este Rusia.

— Rusia este puterea care înaintează cu cea mai mare siguranţă şi cu paşiî cei mai marî spre stăpânirea lumiî.

— Egiptul este cea mai importantă ţară din lume. Acela care stăpâneşte Egiptul, stăpâneşte şi India.

— Orientul îşî aşteaptă omul.

— Minciuna trece înainte, adevărul rămâne.

— Calomniile trec înainte, adevărul şi faptele rămân.

— Adevărul străbate ceaţa; el străluceşte ca soarele.

— Plebea iubeşte şi stimează numaî pe acela de care se teme.

Sc.

Spicuiri din presa balcanică

Presa bulgară se ridică în contra uneî rezoluţiunî a slavofililor ruşî din Petrograd, în care rezoluţiune s'a hotărît „ca nicî un pumn de pământ să nu se dea Bulgarieî, după lichidarea războiuluî european".

Echo de Bulgarie spune: Rusia în numele slavismuluî şi a principiuluî naţionalităţilor, a promis autonomia Poloniei.

„O parte din slavofiliî ruşî se ridică azî în contra acestor două principiî şi sacrifică, în profitul sârbilor, naţiunî străine; slavofiliî le condamnă să trăiască sub dominaţiunea lor, ca să-î extermine şi să-î asimileze. Sacrificaţiî, cum este cazul bulgarilor din Macedonia, constituesc totuşî o parte a slavismuluî.

„Autoriî *slavofilî* ruşî aî rezoluţiunîî nu vor neliniştî pentru aceasta, prin sârbismul lor, în afară de naţiunea bulgară şi celelalte naţiunî slave şi chiar neslave, cărora li se promit drepturî şi libertăţi, şi de cari pot să fie lipsite din cauza capriciuluî d-lor Brancianinof şi dr. Vergun"?

Preporeţ scrie: „Bulgaria şi Rusia nu pot să-şi bazeze raporturile lor pe sentimente de nimic şi pe însinuaţiunî răuvoitoare. Baza acestor raporturî trebue să fie înţelegerea mutuală a intereselor lor. Rusia şi Bulgaria aû nevoe de rezoluţiunî de alt caracter. Printr'o coincidenţă nefericită şi curioasă, slavofiliî bulgarofobî prezintă rezoluţiunea lor tocmaî în clipa, când, pentru prima dată, de un an şi jumătate, s'aû schimbat părerî pentru o înţelegere dorită şi posibilă între Rusia şi Bulgaria".

*

La toate atacurile ziarelor bulgare asupra stării nenorocite a populaţiunei din Macedonia, organul sârbesc *Pravda* scrie:

„Bunii noştri fraţi din Macedonia fac zilnic jertfe şi daû expresie sentimentelor lor fraţeştî faţă de noî. Această solidaritate naţională e mai manifestă la Scopia, acel oraş împărătesc al sârbilor. Aicî câte 100—200 de fruntaşî aşteaptă zilnic trenurile cu răniţî, dând fel de fel de daruri şi tratări. Toţî sârbiî cu vază aû pus la dispoziţie apartamente din casele lor pentru îngrijirea acelora cari şi-aû vărsat sângele pentru patrie".

AMINTIRI

DIN VIAŢA REGELUI CAROL

Finul regeluî

Cine nu cunoaşte pe finul regeluî, în oraşul Tecucî? D-nu Carol L. Pelin. astăzî negustor fruntaş şi ajuns la o înfloritoare stare materială, a fost botezat în 1866, în numele Domnitoruluî Carol, de către prefectul judeţuluî Tecucî din acea vreme, Const. Racoviţă.

Se ştie, că Domnitorul Carol a vizitat, în întâiul an al urcăreî sale pe tronul ţăriî româneşti, între alte oraşe din Moldova, şi oraşul Tecucî. Cu acest prilej, târgoveţul Lupuşor Pelin, înfăţişându-se luî Vodă, ca membru în sfatul negustoresc, l'a rugat să-î boteze băiatul ce-î născuse nevasta de câteva săptămâni. Marele Mihalache Kogălniceanu, care însoţea pe Domnitor, i-a tălmăcit acestuia dorinţa negustoruluî, iar Vodă primi voios să-î satisfacă rugăciunea.

La botez, prefectul judeţuluî a încredinţat luî Lupuşor Pelin un pergament din partea Curţeî domneştî, pergament ce se află şi astăzî în posesiunea finuluî regeluî. Prin acest pergament, îşî recunoaşte Vodă sarcina de a creşte şi educa la Curtea domnească pe finul săû, de îndată ce acesta ar fi atins vârsta de 7 anî.

Cum Domnitorul Carol nu uita nicî odată obligaţiunile sale, în 1873, exact când copilul împlinea 7 anî, dânsul a făcut să se aducă la cunoştinţa familieî finuluî săû, prin prefectura locală, trimiterea copilului la Bucureştî. Familia nedându-şi seamă de însemnătatea acesteî norocoase împrejurărî şi ascultând mai mult de glasul unor sentimente duioase, a refuzat să se despartă de odrasla lor, care şi-a urmat apoî nesupărat soarta în oraşelul săû natal.

Bănuim, că acest act este unul dintre primele acte prin care Vodă Carol a statornicit direct o legătură cu poporul săû, pe care l'a iubit şi l'a apărat atât.

C. N.

Trei comete

Cometa Delavan continuă să fie admirată în serile senine, de oarece se prezintă admirabil, cu o coadă destul de lungă. Se mai poate vedea încă şi acum, seara, pe la orele 6 şi jumătate, spre nord-vest.

Cometa Encke, care se reîntoarce după o călătorie de 3 anî şi 3 luni, a fost regăsită de un astronom din Hamburg. La 14 ale luneî acesteia se va apropia de pământ până la 43 milioane kilometri.

In Decembrie va putea fi văzută cu ochiî liberî.

In sfârşit, în emisferul austral a fost văzută o cometă frumoasă în constelaţia Eridanuluî. Date fiind întreruperea legăturilor ştiinţifice internaţionale, nu i s'a calculat încă drumul şi nu ştim dacă o vom putea observa şi noî.

Am primit în ultimele zile numeroase scrisorî cu privire la cometa ce se vede seara. E cometa Delavan, despre care am mai scris şi în acest ziar şi în „Ziarul Ştiinţelor Populare".

Victor Anestin.

DIN ZIARE

Agenţia Reuter din Londrda anunţă că fostul rege Manuel al Portugalieî a făcut o vizită ministruluî de externe Sir Grey. De remarcat este faptul că fostul ambasador portughez marchizul Severon se află în resedinţa regeluî la Sandrunghem.

*

Ziaruluî „Vosische Zeitung" i se anunţă din Haga: Amiralitatea engleză promite un premiu de 1000 lire sterline pentru informaţiunile cari fac cu putinţă capturarea saû nimicirea vaporuluî duşman şi 200 lire sterline pentru ştirî cari conduc la urmărirea vapoarelor duşmane.

*

Ziarul „Times" publică lista a 109 deputaţi englezî cari se află pe câmpul de bătae. Intre aceştia sunt 85 unionişti şi 24 liberalî. Intre liberalî se află fostul ministru de războî Seely şi lordul James Primrose, fiul lordului Rosebery, fost prim ministru al Angliei.

*

Parchetul din Bordeaux a dispus închiderea a 8 depozite germane de vinurî şi confiscarea întregeî marfe.

Arestarea unei bande de tâlhari la Ploeşti

Ploeşti, 9. — Jandarmul plotonier Dinca, şeful secţieî Zelctin, însoţit de jandarmul sergent major I. Dumitru şi căprarul C-tin Constantin a reuşit să aresteze o întreagă bandă de tâlhariî, cari aû săvârşit numeroase tâlhăriî, în plaiul Teleajen şi Buzăû.

Aû fost arestaţi D-tru Oraş, Barbu Epure, D-tru Dumitru din Brăila, Ion Moise Bucuroiu şi N. Bucuroiu, din com. Paltin judeţul Buzăû, capiî acesteî bande de tâlhariî.

Eî aû făcut mărturisiriî complecte asupra tâlhăriilor săvârşite,

Rea credinţă şi îndrăzneală

— Ce e cu farmaceuticele comandate în Germania. Adevărul asupra atitudinei guvernului german, România va comanda farmaceuticele necesare în America —

Un ziar conservator filogerman dar tipărit în franţuzeşte şi ediţia luî românească, ambele organe ale d-luî Marghiloman anunţă cu mare entuziasm, că Germania a permis transportul armamentuluî românesc comandat în Germania şi a permis şi exportul farmaceuticelor cumpărate de România. Şi ziarele d-luî Marghiloman lăudând generositatea Germanieî şi deosebita eî atenţiune faţă de noî când alte state, chiar şi America, ne-aû refuzat farmaceutice, găsesc ocazia să spue şi câteva graţiositâţi la adresa acelora cari atacă Germania.

Este o îndrăzneală fără margini, o îndrăzneală care ascunde o rea credinţă scandaloasă şi un filogermanism odios.

Se va vedea imediat că lucrurile stau cu totul altfel şi că nicî un cuvânt nu e adevărat din cele spuse de ziarele d-luî Marghiloman şi că departe de a fi o atenţiune a Germanieî faţă de România, Germania s'a purtat faţă de noî cu o rea credinţă patentă.

Iată cum stau lucrurile:

Intâî chestia armamentuluî.

Nu este exact că acuma se face recepţiunea de către reprezentanţii Românieî.

Armamentul comandat în Germania la Krup şi la o altă uzină al cărei nume ne scapă acum, a fost recepţionat încă de acum două luni şi jumătate. Atunci din toată cantitatea de vre-o 220 vagoane de armament, numaî vre-o 10—15 vagoane aû fost respinse de reprezentanţii Românieî ca nefiind conforme cu comanda. Aceste 15 vagoane aû şi fost puse deoparte într'o magazie a uzineî Krupp. Restul tot a fost recepţionat ca bun şi aştepta expedierea.

Orî ce s'a întâmplat? După ce armamentul a fost încărcat în vagoane, când să pornească, guvernul german intervine şi opreşte expedierea.

Aci o paranteză.

Germania expedia regulat armament, transit prin România pentru Bulgaria şi pentru Turcia. La un moment dat guvernul român s'a văzut obligat să interzică acest transit pentru Turcia mai ales, care nu numaî că devenise ameninţătoare, dar a avut chiar cutezanţa să amenînţe formal România. Ar fi lipsit nu numaî dela interesele eî dar chiar de la demnitatea eî, dacă România ar mai fi permis transitarea armamentuluî pentru Turcia. Aşa se explică de ce şi azî încă se găsesc vreo 114 vagoane cu armament pentru Turcia care nu mai pot trece din ţara noastră sub nicî un motiv. Aceste vagoane nu pot trece nicî ca compensaţie faţă de alte vagoane cu munitiî ce ni le-ar trimite nouă Germania si nu pot trece nicî chiar dacă liî s'ar schimba destinaţia spunându-se că e pentru Bulgaria.

Este şi rămâne definitiv hotărât că nu se mai admite transitul pentru ţara care ne-a ameninţat. De altfel, din cauza acestor ameninţărî s'a interzis şi exportul făineî şi fasoleî.

Dar să revenim la armamentul românesc.

După ce aû trecut 2 luni şi mai bine, Germania, sub pretext că n'are vagoane, s'a milostivit să declare că expediază 20 de vagoane şi că va expedia în fiecare săptămână câte 20 de vagoane. Aceasta înseamnă că nicî peste patru luni cantitatea de armament comandată în Germania nu va fi în ţară. Şi acest termen e socotit cu condiţiunea ca vagoanele, pe măsură ce sunt expediate, să continue regulat drumul, ceea ce e problematic.

Vrea să zică, în ce priveşte cele 220 de vagoane de armament comandat, plătit şi recepţionat de noî, generositatea şi atenţiunea Germanieî faţă de România se rezumă la promisiunea că se vor libera câte 20 de vagoane!

Şi să nu se uite că şi în Austro-Ungaria mai sunt încă puştî pentru noî şi care nu sunt libere.

*

Acum a doua chestiune, a farmaceuticelor.

In această chestiune Germania a dovedit o rea credinţă patentă.

Iată cum s'aû petrecut lucrurile:

Guvernul român, a însărcinat pe d. dr. Sion directorul serviciuluî sanitar român să plece în Germania, ca să vadă dacă poate găsi farmaceuticele necesare şi dacă poate obţine în acelaş timp asigurarea exportuluî şi a transitului.

D. dr. Sion a plecat întovărăşit de d. dr. Hönig.

Delegaţiî românî aveaû recomandaţiunea expresă de a nu face nicî o cumpărătură decât numaî dacă ministrul nostru la Berlin, d. Beldiman. îî va asigura că a obţinut din partea guvernuluî german asigurarea formală a exportuluî şi transitului.

Orî, d. Beldiman, tratând cu guvernul german, acesta i-a dat asigurarea că permite exportul şi asigură transitul.

Atunci d. dr. Sion a telegrafiat guvernuluî român, cerând să îse trimită banii pentru achitarea farmaceuticelor cumpărate.

Guvernul român a expediat *un milion de mărci* prin banca Marmorosch, Blanc şi la ordinul d-luî Beldiman, la Berlin.

In acelaş timp însă, guvernul român înştiinţând pe d. Beldiman de expedierea banilor, i-a repetat instrucţiunea de a nu plati nimic dacă nu e asigurat exportul şi transitul şi acelaş lucru l'a comunicat guvernul telegrafic şi d-luî dr. Sion.

Ministrul nostru la Berlin, fiind din noû asigurat de guvernul german că se permite exportul farmaceuticelor cumpărate şi transitul, a dat ordin băncei Berliner Handelsgeselschafft ca să numere suma primită pe numele d-sale, d-luî dr. Sion care să achite farmaceuticele. D. dr. Sion a ridicat banii şi a achitat cele cumpărate.

Farmaceuticele aû fost încărcate în vagoane germane, 50 la număr. S'aû făcut toate formalităţile, s'a stabilit itinerariul şi totul era gata să pornească.

Deodată însă lucrurile se schimbă. Treceau zile, o săptămână întreagă a trecut şi vagoanele nu porneau. Atunci, cerându-se lămuriri oficiale, ministerul de externe german răspunde reprezentanţilor Românieî, că nu mai poate permite exportul până ce nu se vor lua toate informaţiunile dela statul major german şi până ce nu se vor face calculele pentru a se vedea dacă nu e nevoe de farmaceuticele acelea pentru Germania.

Extraordinar, nu e aşa? După ce se dase asigurarea formală, după ce se cumpărase cu această condiţiune, când vagoanele eraû gata să pornească, Germania opreşte exportul.

Atunci, cum zilele treceau, cum delegaţia românească nu mai putea rămâne zadarnic acolo a trebuit să se descarce vagoanele iar farmaceuticele toate să fie depozitate în magazia băncei pomenită mai sus, graţie amabilităţeî directoruluî aceleî bănci.

D-niî d-rî Sion şi Hoenig s'aû înapoiat în ţară.

Şi acum lucrurile devin şi mai interesante:

Guvernul german, sub pretext că a calculat nevoile interne ale Germanieî, comunică guvernului român că e dispus să dea Românieî o cantitate redusă din cea cumpărată şi anume:

In loc de patru miloane metri de tifon cât fusese cumpărat şi încărcat, numaî TREI MII DE METRI.

In loc de patruzecî de miî de kilograme de vată, numaî PATRU MII de kilograme.

In loc de cincî sute de miî de pachete micî de pansamente, numaî TREI MII de pachete.

Iată generozitatea, atenţia şi procedarea corectă a Germanieî faţă de România, cari aû încântat ziarele d-luî Marghiloman.

Fireşte că guvernul român nu poate primi această scandaloasă ofertă, mai ales când ea vine după ce s'a cumpărat o altă cantitate, care a fost plătită numaî după ce se asigurase în mod formal şi oficial că se permite exportul şi transitul pentru toată cantitatea.

Mai mult, din cauza acesteî promisiunî guvernul român, care contrariu celor spuse de ziarele d-luî Marghiloman, găsise farmaceutice în America şi era pe punctul de a le cumpăra a încetat orice tratărî cu America.

Acum, pentru că nu ne putem lipsi de farmaceutice, Sâmbătă, delegaţia românească va pleca în America pentru a le cumpăra tot de acolo.

Acesta este purul adevăr şi la care ne abţinem de a mai adăoga şi alte amănunte, pe cari le cunoaştem.

Adăugăm însă că această procedare de o rea credinţă patentă a coincis cu cererea Germanieî ca România să permită exportul benzineî.

Când dar aşa stau lucrurile, nu e în drept toată lumea să se întrebe cine e îmbold ziarele d-luî Marghiloman induc lumea în eroare în favoarea Germanieî şi tocmaî în chestiunî cari puteau fi aşa de uşor controlate?

I. FERMO

Buletin atmosferic

Joi, 9 Octombrie, 1914

IN TARA

— Dela Institutul Meteorologic —

In urma scoborîreî presiuneî din Mediterana şi Italia, de astă noapte cerul s'a acoperit în toată ţara, vântul suflă mai pretutindeni potrivit de la NE, iar de astăzî dimineaţă a început să plouă în Muntenia, mai cu seamă către Vest. Timpul este relativ căldicel; cea mai ridicată temperatură din ţară a fost 20 de grade ziua la Giurgiu şi cea mai coborîtă 5 grade noaptea la Rucăr, Dorohoî şi Piatra-N. Presiunea atmosferică este aproape staţionară; în nordul Moldoveî este mult mai ridicată din cauza presiuneî foarte înalte din Rusia şi se găseşte în mijlociû către 766 mm, iar în Muntenia la 762 mm.